

Onderwerp Integrale vernieuwing openbare ruimte in Meerwijk (IVORIM). Vervolg advies op het vrijgeven voorbereidingskrediet 2018/269828.	
Nummer	2018/752661
Portefeuillehouder	Snoek, M.
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	PCM
Auteur	Hogeveen, P.
Telefoonnummer	023-5114073
Email	phogeveen@haarlem.nl
Kernboodschap	<p>De noodzaak voor onderhoud in Meerwijk biedt kansen voor grootschalig integraal onderhoud waarin de openbare ruimte klimaat adaptief en duurzaam kan worden ingericht. Hiertoe wordt een masterplan opgesteld. Voorliggend Raadsstuk betreft de vaststelling van twee benodigde besluiten alvorens dit masterplan gerealiseerd kan worden:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vaststelling van de uitgangspuntennotitie (bijlage A); 2. De vrijgave van voorbereidingskrediet. <p>Middels de uitgangspuntennotitie en aanvullend voorbereidingskrediet worden de randvoorwaarden om tot een breed gedragen en duurzaam masterplan voor Meerwijk te komen voldaan. De belangrijkste aspecten hierin zijn het toepassen van de afwegingsmethodiek uit het gemeentelijk kader SOR (Structuurvisie openbare ruimte 2040), waardoor eventueel afgeweken kan worden van de HIOR, en het vrijgeven van voorbereidingskrediet voor 2019. Dit zijn beiden bevoegdheden van de raad.</p>
Behandelaar voor commissie	De commissie beheer wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college om de uitgangspuntennotitie vast te stellen, het vrijgeven van het voorbereidingskrediet en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Het budget voor IVORIM is opgenomen in het Investeringsplan 2018-2022 <u>- Vrijgeven voorbereidingskrediet Integrale vernieuwing openbare ruimte in Meerwijk (IVORIM) (2018/269828) in raadsvergadering B 19 juli 2018</u>
Besluit College d.d. 27 november 2018	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. <p>de secretaris, de burgemeester,</p>

Besluit Raad d.d. .... (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: 1. De uitgangspuntennotitie vast te stellen; 2. Van het krediet IP GOB.78 € 650.000 vrij te geven voor de verdere voorbereiding van de integrale vernieuwing van de openbare ruimte (IVORIM) in Meerwijk in 2019. de griffier, de voorzitter,
--	---

1. Inleiding

Op 19 juli is er een besluit genomen over het vrijgeven van voorbereidingskrediet voor het project IVORIM. In het project worden de kansen die het benodigd groot onderhoud biedt op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptatie benut. Het doel is om een integraal masterplan op te stellen dat alle domeinen bedient, gedragen wordt door interne en externe stakeholders en een voorbeeld is op het gebied klimaatadaptatie en duurzaamheid.

De uitgangspuntennotitie bestaat uit een analyse van het projectgebied, onderzoek naar relevant beleid en de planologische situatie en een inventarisatie van de opgehaalde wensen van gemeentelijke beleidsafdelingen binnen Haarlem. Ook zijn de aanbevelingen die in de vergadering commissie beheer van 28 juni 2018 zijn meegegeven hierin opgenomen. Daarnaast zijn de resultaten van de eerste klankbordgroep bijeenkomst verwerkt. Deze gegevens hebben de basis gevormd voor de geformuleerde uitgangspunten in de notitie. Daarmee is de uitgangspuntennotitie het startdocument voor het verdere ontwerpproces.

Om vanuit de uitgangspuntennotitie te komen tot het beoogde integrale masterplan in 2019 en de voorbereiding te faciliteren van de fase na het masterplan dient een besluit te worden genomen over het vrij te geven krediet en de uitgangspunten vast te stellen die in dit Raadsstuk en bijbehorende bijlagen zijn toegelicht.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De uitgangspuntennotitie vast te stellen als basis voor de uitwerking van het masterplan IVORIM.
2. Van het krediet IP GOB.78 € 650.000 vrij te geven voor de verdere voorbereiding van IVORIM in 2019.

3. Beoogd resultaat

In het voorgaande raadsstuk en in de procesopdracht is voor IVORIM de wens uitgesproken om de openbare ruimte in Meerwijk te vernieuwen met aandacht voor duurzaamheid en klimaatadaptatie. Meerwijk dient op dit gebied een voorbeeld voor de rest van Haarlem en Nederland te zijn.

Daarnaast dient het eindproduct een masterplan te worden dat door bewoners en andere stakeholders, zowel intern als extern, gedragen is. De mogelijkheid om mee te denken zorgt dat stakeholders tevreden zijn met het resultaat.

4. Argumenten

De hier opgesomde argumenten zijn opgedeeld naar de twee besluiten die onder punt 2 zijn voorgesteld. Alle argumenten onder 1. betreffen het vaststellen van de uitgangspuntennotitie en alle argumenten onder 2 betreffen het vrijgeven van het voorbereidingskrediet.

1. Uitgangspuntennotitie

1a. De aangeboden uitgangspuntennotitie biedt een referentie van de gekozen aanpak in verhouding tot de standaard aanpak en schept een helder kader voor de ontwikkeling van een duurzaam ontwerp.

De uitgangspuntennotitie schept een duidelijk kader op basis waarvan het ontwerp van het masterplan vorm en inhoud kan krijgen. Vanuit een analyse van het relevante beleid en het ophalen van wensen en ambities van interne gemeentelijke afdelingen is een zo compleet mogelijk beeld geschetst van de uitgangspunten die een succesvolle herinrichting mogelijk maken. Hierbij is sterk ingezet op klimaat adaptief en duurzaam ontwerpen, in lijn met de gemeentelijk ambities. Omdat de uitgangspunten zijn gebaseerd op het totaal aan relevant beleid schept dit een integraal beeld, waarin ook duidelijk is aangekaart waar mogelijk afgeweken wordt van de huidige standaard. Belangrijke uitgangspunten in het kader van een duurzaam ruimtelijk ontwerp zijn bijvoorbeeld de inzet op het tegengaan van verdere verstening van de stad, het maximeren van groen en het voorkomen van hittestress in de wijk.

1b. Het toepassen van de Prioritering SOR maakt klimaatadaptatieve inrichting mogelijk.

De doelstelling om de openbare ruimte in Meerwijk klimaat adaptief in te richten loopt met de meeste gemeentelijke kaders gelijk. De SOR (Structuurvisie Openbare Ruimte 2040) en de daarin opgenomen afwegingsmethodiek zal ook leidend moeten zijn in IVORIM, waardoor er een prioritering is ontstaan in uitgangspunten en een klimaat adaptieve openbare ruimte mogelijk kan zijn. Deze prioritering bestaat uit:

1. Beschermen en versterken groenstructuur
2. Beschermen en versterken waterstructuur
3. Inpassen benodigde extra klimaatadaptatie- en energietransitiemaatregelen
4. Afwegen ruimte voor mobiliteit
  - A. Continuïteit van regionale netwerken
    - i. Regionaal fietsnetwerk
    - ii. HOV netwerk
    - iii. Regioring
  - B. Prioritering belang mobiliteit binnen de stad

- i. Belang voetganger
- ii. Belang fiets
- iii. Belang openbaar vervoer
- iv. Belang gemotoriseerd verkeer

5. Benodigde ruimte voor objecten en parkeren

Om een klimaat adaptieve openbare ruimte te verwezenlijken zal de prioritering worden gebruikt. Dit kan gevolgen hebben voor beleidskaders die minder klimaat- en duurzaamheidsdoelstellingen bevatten. Concreet zullen bepaalde principes uit het HIOR (handboek inrichting openbare ruimte) voorgesteld worden niet te hanteren. Hierbij dient gedacht te worden aan de standaardprofielen en de methodiek van kolken, afwatering en groeiplaatsomstandigheden van bomen. HIOR kan als richtlijn dienen, maar op essentiële onderdelen zal het masterplan IVORIM vooruitstrevender moeten zijn. Dit zal verder naar voren komen in de ontwerpfase van het masterplan. Gezien de doelstellingen uit het voorgaande raadsstuk en de procesopdracht is de afwegingsmethodiek en prioritering volgens de SOR en daarbij een mogelijke afwijking op het HIOR gerechtvaardigd.

1c De uitgangspunten notitie bevat complete beleidsanalyse

Naast de onderzoeken en beleidsanalyse hebben er ten eerste interne (duurzaamheids)sessies plaats gevonden met de gemeentelijke (beleids)afdelingen om te borgen dat het masterplan breed gedragen zal worden. In deze sessies zijn wensen voor de inrichting van de openbare ruimte en duurzaamheidsambities opgenomen. Deze wensen zijn vertaald naar de bijlage van de uitgangspuntennotitie.

Vorbereidingskrediet

2a. De uitgangspunten voor het project IVORIM sluiten aan op de ambitie van een duurzaam en klimaat adaptief Haarlem, waarvoor dit project als voorbeeld kan dienen.

De Haarlemse agenda klimaatadaptatie, opgenomen in de uitgangspuntennotitie voor IVORIM, laat zien dat Haarlem klimaatadaptatie als harde eis mee wil nemen in haar programma's van eisen en gebiedsvisies. De gebiedsuitwerkingen, waarin deze criteria worden benoemd, worden nog opgesteld. Vanuit de integrale en uitgebreide analyse van het huidige beleid ten opzichte van de voor IVORIM gekozen uitgangspunten kan de werkwijze binnen dit project goed als voorbeeld voor de rest van Haarlem dienen.

Daarbij dienen er onderzoeken te worden uitgevoerd die leiden naar concrete duurzame ontwerpen. Het onderzoek en ontwerp neemt hierdoor meer capaciteit in beslag dan bij een traditioneel ontwerp. De innovatieve methodes dienen goed geïntegreerd in het masterplan te komen om te zorgen dat Meerwijk een voorbeeldproject wordt.

Het gevraagde voorbereidingskrediet is tevens noodzakelijk om de duurzaamheidsambitie te kunnen bewerkstelligen.

2b. De complexiteit van het project vraagt om een uitgebreid en intensief participatieproces, welke zowel is gevolgd als gepland staat. Dit om te garanderen dat het masterplan tot een breed gedragen resultaat leidt.

De worden bewoners meegenomen in het participatie en ontwerpproces. Er is al een bewonerssessie met de klankbordgroep geweest, waarin de wensen van de bewoners kenbaar zijn gemaakt. Deze zijn ook in de bijlage van de uitgangspuntennotitie opgenomen. In de komende periode zullen ook naast de klankbordgroep andere bewoners en ondernemers betrokken worden. Doelgroepen, zoals jeugd, ouderen en bewoners met een migratie achtergrond zullen worden benaderd om deel te nemen in ontwerpessies. Hierdoor wordt gezocht naar een goede inbreng die representatief is voor de wijk.

Ten tweede moeten externe stakeholders ook hun inbreng kunnen geven op een integraal masterplan. Zij worden meegenomen in het ontwerp, zodat missers worden voorkomen en kansen worden aangepakt. Ook deze gesprekken kosten de nodige tijd en inzet. Daarnaast dienen ontwerpkeuzes van alle stakeholders goed worden afgewogen en beargumenteerd. Bovendien is een verbreding van de doelgroepen voor participatie noodzakelijk. Enerzijds het meenemen van bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Anderzijds een bredere vertegenwoordiging van de bewoners door het actief betrekken van jeugd, senioren en bewoners met een migratie-achtergrond.

Ten derde wordt ingezet op vernieuwing en innovatie door het toepassen van een online participatieplatform. Daarmee is IVORIM het tweede project binnen Haarlem waarin deze tool wordt ingezet.

In het vervolgtraject staan meerdere participatiemomenten gepland met bewoners, externe stakeholders en de woningcorporaties. Om een goedlopend inspraakproces te kunnen faciliteren is dus een bredere investering nodig.

Het gevraagde voorbereidingskrediet is daartoe noodzakelijk om een breedgedragen masterplan te bewerkstelligen.

2c. Ten opzichte van het raadsstuk zijn er een aantal afwijkingen in de opgave en scope opgetreden die gevolgen hebben voor het proces en het krediet.

De afwijkingen hebben geleid tot hogere kosten in het voorbereidingsproces van het masterplan.

Ze bestaan uit:

- Uitbreiding van de fysieke scope van het project;
De scope uit het PvA is uitgebreid met een fase H t.o.v. die in de procesopdracht (Verseon 2017478419). Hierdoor neemt de scope fysiek toe aan de west- en zuidoostelijke zijde van het oorspronkelijke projectgebied.
- Een toename van de benodigde beleidsdocumenten die het kader van de opdracht bepalen;
Er zijn meerder documenten (in opmaak) welke moeten worden meegenomen in het proces. Onder andere het PVE bomen Schalkwijk, programma laadpalen en deelauto's, coalitieakkoord, afkoppelings- en rioleringsplannen, WOLK, grondwatermodel, uitvoeringsplan Wijkaanpak energietransitie Meerwijk. Dit betekent een verbreding ten

opzichte van de eerder ingeschatte inspanning voor de beleidsanalyse en uitgangspuntennotitie.

- Invulling samenwerking met het project Warmtenet is breder dan in de procesopdracht en het raadsstuk vrijgegeven voorbereidingskrediet IVORIM (2018/269828) is voorzien. Het project IVORIM is verantwoordelijk voor het faciliteren van energietransitie door het identificeren van kansen en knelpunten voor het meenemen van mee-koppelkansen. Hierbij is gezocht naar samenwerking met het project Warmtenet Schalkwijk.

De gemeente neemt via het project Warmtenet Schalkwijk als regisseur deel aan de SOK (‘Samenwerkingsovereenkomst Warmtenet Schalkwijk, van 19 april 2018, versie 4.0’) met Alliander DGO en de woningcorporaties Ymere, Prévonen, Elan Wonen. Alliander DGO doet onderzoek naar het warmtenet en samen met de woningcorporatie gewerkt aan een mogelijke realisatie van het warmtenet. De uiterste opleverdatum voor de afgesproken producten in de SOK is 1 juli 2019, tenzij de stuurgroep besluit de overeenkomst te verlengen.

De samenwerking met het project Warmtenet is echter intensiever dan vastgelegd is in de SOK.

Door de onzekerheid rondom dit proces, met name rondom haalbaarheid, warmtebron en fasering, is daarbij ook de uitwerking van drie verschillende scenario’s gewenst ten behoeve van een goede inpasbaarheid.

Scenario 1 Inpassen: Warmtenet loopt gelijk met IVORIM

Het ontwerp van Alliander DGO wordt geïntegreerd. Er wordt een fasering gemaakt en de kosten van bijvoorbeeld verleggen kabels en leidingen worden geraamd. De uitvoering en fasering is volledig afgestemd tussen warmtenet en IVORIM.

Scenario 2 Reserveren: Warmtenet wordt op een ander tijdstip uitgevoerd dan IVORIM.

Het ontwerp van Alliander DGO wordt geïntegreerd. Er zal een reserveringsstrook worden gemaakt voor de ondergrondse leidingen in het masterplan. Er wordt afstemming met de bovengrondse ruimte voorzien. Kosten van bijvoorbeeld verleggen kabels en leidingen worden geraamd.

Scenario 3 Geen warmtenet: Warmtenet wordt niet uitgevoerd.

Er hoeft geen rekening met warmtenet worden gehouden. IVORIM vindt doorgang conform de eigen planning en fasering.

De koppeling met de bovengrond wordt hierin ook gemaakt. Hierdoor kunnen de bovengrondse maatregelen, zoals klimaat adaptieve maatregelen, parkeeroplossingen en inrichting openbare ruimte ook in drie scenario’s aan bod komen.

Het opmaken van verschillende scenario’s is een uitbreiding van de opgave.

2d. Het vrijgeven van een voorbereidingskrediet is een bevoegdheid van de raad, welke in 2019 benodigd is om de benodigde processen te faciliteren.

Met de voorliggende uitgangspuntennotitie is een stap gezet richting het masterplan. De complexiteit van het proces in combinatie met de vele participatiemomenten, integraliteit en het hoge ambitieniveau op het gebied van duurzaamheid en klimaatadaptie zorgt ervoor dat voor 2019 een extra deel van het voorbereidingskrediet voor dit project vrijgegeven dient te worden.

Voor vergelijkbare projecten worden de VAT-kosten (VAT = Voorbereiding, Administratie, Toezicht en projectmanagement) geschat op 25 % van het beschikbare projectbudget.

In het Investeringsplan IP GOB.78 (2018-2022) is met een totale uitgave van € 13.100.000, - voor dit project rekening gehouden, dit betreft de voorbereidings- en de realisatiefase. Het totaal aan te verwachten voorbereidingskosten en kosten begeleiding en uitvoering voor IVORIM in de periode van 2018 tot en met 2025, zal op basis van de geraamde VAT-kosten, 3.275.000 euro bedragen, zoals hieronder is aangegeven.

1. Totaal beschikbaar projectbudget	€ 13.100.000,00
2. Totaal VAT 25% van het projectbudget	€ 3.275.000,00
3. Totaal beschikbaar projectbudget exclusief VAT 25%	€ 9.825.000,00

De kosten voor het masterplan vallen hoger uit door de punten die aangehaald zijn onder 2a t/m 2c. In 2019 is voor de voorbereiding van het masterplan 650.000 euro geraamd inclusief onvoorziene kosten. De uitgaven voor het masterplan van 2018 en de raming voor 2019 zijn hierna weergegeven. Bij vaststelling van het masterplan wordt voorbereidingskrediet aangevraagd voor de verdere voorbereiding van de uitvoeringsfases (VO en DO fases).

Uitgaven 2018

Externe kosten	€ 235.000
Interne kosten	€ 65.000
Totaal	€ 300.000

Raming 2019

Externe kosten, masterplan	€ 300.000
Interne kosten	€ 200.000

Subtotaal	€ 500.000
Onvoorzien	20% € 150.000

Totaal	€ 650.000
---------------	------------------

5. Risico's en kanttekeningen

1. *Het voorbij streven aan bestaand beleid om een duurzamer en klimaatadaptievere inrichting te realiseren, wat stuit op weerstand.*

Om een klimaatadaptievere en duurzamer ontwerp voor Meerwijk te realiseren wordt van de standaard aanpak binnen de gemeente afgeweken, bijvoorbeeld met het mogelijk niet naleven van de HIOR. De gemeentelijke afdelingen geven echter aan dat zij ook duurzamer en klimaatadaptievere willen inrichten.

De duurzame inpassing van de wijk kan eventueel wel weerstand oproepen bij de bewoners, die een conservatiever beeld bij hun wijk hebben. Een uitgebreid participatietraject zoals nu is voorgesteld voor de interne en externe stakeholders is noodzakelijk om dit risico te beheersen.

2. *De ambitie om in de herinrichting van de openbare ruimte te anticiperen op het warmtenet kan niet worden waargemaakt.*

Het proces rondom de integratie van het warmtenet binnen IVORIM bevat nog onzekerheden. Het is nog onduidelijk waar de warmtebron zal komen, waardoor de afmetingen en ligging van de leidingen niet exact te bepalen is. De aanleg van een warmtenet heeft grote consequenties voor de bestaande ondergrondse infrastructuur. De kosten voor mogelijke verleggingen zijn hoog. Daarnaast is de doelstelling om fasegewijs een gasloze wijk te creëren mogelijk kapitaalvernietiging van de te vervangen gasleidingen die relatief kort in gebruik zullen zijn. De besluitvorming over de aanleg van het warmtenet kan een bedreiging zijn voor de haalbaarheid en planning van het gehele project. Om te voorkomen dat een tegenslag in het haalbaarheidsonderzoek van het warmtenet ook het slagen van het project IVORIM in gevaar brengt wordt er uitgegaan van drie ontwerpscenario's in het ontwerpproces.

6. Uitvoering

Op basis van de uitgangspuntennotitie en met het aanvullend voorbereidingskrediet wordt een nadere uitwerking van het masterplan opgezet. Het verder te doorlopen proces betreft het betrekken van externe stakeholders, vervolgonderzoeken en het maken van het ontwerp. Dit om vanuit het masterplan uiteindelijk tot de uitvoering te komen. Deze nadere uitwerking van het masterplan wordt parallel aan dit raadsvoorstel verder doorlopen om het halen van de planning te borgen.

De uitwerking van dit masterplan zal in mei 2019 tot een volgend raadsbesluit leiden. Het masterplan betreft een integrale vernieuwing van de wijk, met ontwerp van perceelgrens tot perceelgrens. Dit masterplan heeft dezelfde status als een SO. Gezien de onzekerheid over de mate van mogelijke integratie van het warmtenet binnen dit project wordt uitgegaan van meerdere scenario's, zowel voor ondergrond als bovengrond. De scenario's worden begeleid met drie ramingen, namelijk: aanlegkosten, beheerskosten en milieukosten. Daarnaast wordt een afwegingskader gemaakt betreffende de levels van hoogwaardig en efficiënt (her)gebruik. Hierdoor wordt niet alleen inzichtelijk wat het meest voordelige ontwerp is op het gebied van aanleg, maar ook op het vlak van beheer, klimaatadaptatie en duurzaamheid/circulariteit.

Gezien de werkwijze wordt intensief met de verschillende beleidsafdelingen afgestemd. De eerste afstemmingsmomenten hebben al plaatsgevonden en in het vervolgtraject vinden minstens nog

centraal twee afstemmingsmomenten plaats om alle afdelingen voldoende ruimte voor input te geven.

We nemen de inbreng en ook de zorgen vanuit commissie beheer van 28 juni 2018 mee naar de ontwerpfase. De ingebrachte wensen zijn opgenomen in de uitgangspuntennotitie en krijgen een plaats in de afweging en/of het ontwerp. De keuzes voor het ontwerp worden herleidbaar gemaakt, waardoor inzichtelijk is welke wensen gehonoreerd zijn.

De communicatie met externe stakeholders betreft zowel bewoners van Meerwijk als de verschillende particuliere partijen die invloed hebben op de uitwerking van het masterplan. Hiertoe worden verschillende klankbordgroep bijeenkomsten georganiseerd en staan er overleggen gepland met onder andere de woningbouwcorporaties en netbeheerders, DDO's, stichtingen en bonden.

7. Bijlagen

A. Uitgangspuntennotitie

- Bijlage 1 - Beleidsscan
- Bijlage 2 - Vergunningenscan
- Bijlage 3 - Wensen stakeholders
- Bijlage 4 - NGE Onderzoek
- Bijlage 5 - Archeologisch onderzoek
- Bijlage 6 - Bodemonderzoeken
- Bijlage 7 - Dwarsprofielen
- Bijlage 8 - Knelpuntenanalyse ondergrond